

PRZYKŁADOWA PEŁNA ODPOWIEDŹ

Motyw przemiany bohatera. Omów zagadnienie na podstawie *Zbrodni i kary* Fiodora Dostojewskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Fiodor Dostojewski, *Zbrodnia i kara*

EPOKA

Realizm

CZAS WYPOWIEDZI

ok. 3 min

OPRACOWANIE

nauczyciele Odrabiamy

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

JAK Z TEGO KORZYSTAĆ

To gotowa wypowiedź, taka jak na egzaminie. Etykiety na marginesie pokazują, z jakich kroków się składa. Nie ucz się jej na pamięć: zbuduj własną według tego samego planu, a potem sprawdź się w symulatorze (kod QR „Przećwicz to pytanie” wyżej).

TEZA

wstęp, który od razu mówi, co będziesz udowadniać

Człowiek nieustannie się rozwija. Pod wpływem życiowych doświadczeń lub napotkanych osób zmieniają się jego poglądy, zainteresowania czy cechy osobowości. Myślę, że to zjawisko znalazło też swoje odbicie w literaturze. Wykształciło się w niej pojęcie bohatera dynamicznego - czyli takiego, który z biegiem zdarzeń zmienia swoje poglądy, przekonania czy stosunek do świata. Zmiana ta dużo częściej ma charakter pozytywny, choć zdarzają się też przykłady moralnego upadku jednostki.

Niektórzy bohaterowie zmieniają się na lepsze pod wpływem trudnych życiowych doświadczeń oraz prywatnych nieszczęść. Takimi postaciami są Raskolnikow ze *Zbrodni i kary* Dostojewskiego, a także biblijny syn marnotrawny.

Z LEKTURY

sceny i postacie z
lektury bazowej
omówione pod tezę

Przemiana wewnętrzna Raskolnikowa to długi i skomplikowany proces, którego rezultat widzimy dopiero w finale powieści. Na początku bohater daje się poznać jako człowiek psychicznie niestabilny, ale zdeterminowany, żeby wcielić w życie kontrowersyjną teorię społeczną. Był przekonany o swojej wyjątkowości, która rzekomo uprawniała go do usunięcia społecznych szkodników, takich jak lichwiarka Alona. Wierzył, że zdoła udźwignąć ciężar winy. Mimo to po dokonaniu zbrodni popada w obłęd. Zaczyna stronić od ludzi, majaczy, podupada też na zdrowiu fizycznym. Z pewnego siebie, wręcz próżnego idealisty zmienia się w paranoika - żyjącego w cieniu własnej zbrodni.

Choć Raskolnikow w końcu przyznał się do winy i poddał się karze, potrzebował znacznie więcej czasu, żeby naprawdę zmienić swój światopogląd. Na początku w ogóle nie żałował popełnionego czynu, a jedynie własnej słabości oraz tchórzostwa. Uważał się za „ludzką wesz”, która w rzeczywistości nie miała prawa decydować o cudzym życiu bądź śmierci. Może nigdy by się nie nawrócił, gdyby nie miłość i wsparcie Soni, a także lektura Ewangelii. Po pewnym czasie Raskolnikow uwierzył, że zasługuje na przebaczenie, i optymistycznie spoglądał w przyszłość - stał się nowym człowiekiem.

KONTEKST

drugi tekst lub zjawisko,
zestawione z lekturą

Podobne przesłanie ma przypowieść o synu marnotrawnym. Bohater przypowieści był lekkoduchem i egoistą, który roztrwonił majątek ojca, nie przejmując się tym, co przyniesie przyszłość. Nie umiał przewidzieć konsekwencji własnych czynów, co wpędziło go w ubóstwo, a wreszcie zmusiło do podjęcia upokarzającej pracy przy wypasaniu świń. W końcu bohater postanowił wrócić do ojca i prosić go o przebaczenie. Tym samym przemiana wewnętrzna w przypowieści - podobnie jak u Dostojewskiego - to złożony proces, u podstaw którego leżą trudne przeżycia jednostki.

WNIOSEK

spięcie obu części i
odpowiedź na pytanie

Podsumowując: do moralnego upadku Raskolnikowa doprowadziły trudna sytuacja materialna oraz błędne przekonania o własnej roli w społeczeństwie. Konfrontacja z brutalną rzeczywistością staje się dla bohatera źródłem rozczarowania i psychicznej słabości, które przezwyciężyła dopiero bezwarunkowa miłość Soni. Z kolei syn

marnotrawny postąpił niemądrze, opuszczając dom rodzinny i trwoniąc ojcowski majątek. Na szczęście nędza i ciężka praca nauczyły bohatera pokory, co pozwoliło mu uzyskać przebaczenie ojca.